

Horti P. rajza.

BERLINI MŰVÉSZETI SZALÓNOK.

Berlin, október végén.

Az iparművészetet a képzőművészettől szorosan szétválasztani nem lehet. Ezer ponton érintkeznek és senki sem mondhatja meg, hogy hol kezdődik az iparművészet és hol végződik a képzőművészet. Éppen ez oknál fogva a legmodernebb berlini magánszalónok arra törekednek, hogy összhangba hozzák a kettőt. Még a legrégebb magánszalón is, a híres *Schulte*-féle, a mely eddig kizárólag a szó szoros értelmében csak a grand art-nak adott helyiséget, most kénytelen a díszhelyet eminenter iparművészeti remekműveknek, a Hubert *Herkomer*-féle email-festményeknek átengedni.

És ez nagyon üdvös eredmény. Nagy erkölcsi haszon háramlik ebből a legújabb berendezésből a művészekre és a közönségre egyaránt. A művészeknek alkalom nyílik önmagukat ellenőrizni, vajjon festményeik vagy szobruk tényleg úgy hat-e a berendezett szobában, mint a milyennek ők azt elképzelték és festeni, vagy faragni akarták? Az iparművészeti tervező pedig ugyancsak meggyőződhetik arról, vajjon a remek képzőművészeti művek nem szorítják-e háttérbe az ő alkotását. Mert összhangban kell hogy álljon az elegáns úri lakásban a két testvérművészet. A harmónia, az sohasem változik, csak a mi izlésünk, felfogásunk szenved átalakulást. És a mit eddig harmónikusnak tartottak, az ma már talán nem az, mert unalmasnak tűnik fel. A mi pedig lelkünknek unalmas, nem lehet szemünkben harmónikus.

De a legnagyobb erkölcsi haszon abból, hogy a mai magánszalónok gyakorlati művészeti kiállításokat is rendeznek, a közönségre háramlik. A közönség legnagyobb része művészetileg nem eléggé érett ahhoz, hogy egy szép festménynek a szemre és lélekre való hatását mérlegelni tudja. De többnyire még arra sem eléggé gyakorlott az izlése, hogy a bútorkereskedésekben egymásra rakott bútordarabokról, a melyek neki bármilyen igazolhatatlan oknál fogva tetszenek, megmondhassa, vagy csak sejtse is, hogyan fognak azok „hatni” a lakásban. És ez természetes is, mert az izlés nem születik velünk, azt belénk kell nevelni. A mi pedig velünk születik, az nem izlés, hanem aktív, vagy passzív művészeti tehetség.

Ime tehát, milyen helyesen cselekedett a Keller és Reiner cég, a midőn művészeti szalónját úgy rendezte be, hogy a képzőművészet és iparművészet mint testvérek egy fődél alatt találjanak hajlékra. Ugyanígy cselekedett tavaly a Ribera magánszalón. Itt is

készen berendezett lakásokat látunk három-háromhetenkint váltakozni és a remek tapétákon, fali szőnyegeken a legpompásabb festményeket.

Érdekes és tanulságos tapasztalat, hogy Berlinben, ebben a milliós városban, alig három év óta állanak a művészeti szalónok fenn. Igaz, hogy a *Schulte* és az

RÉSZLET KELLER ÉS REINER MŰVÉSZETI SZALONJÁBÓL.

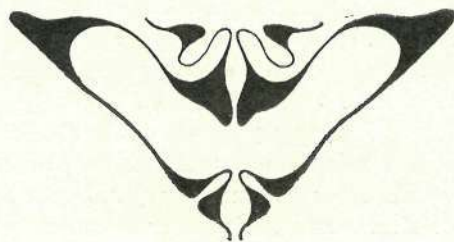
elhanyagolt *Gurlitt* cég magánszalónjai már régebb idő óta létesültek, de három év óta egymásután keletkeztek a *Keller és Reiner*, a *Ribera*, a *Cassierer Bruno* és *Paul* szalónjai és még ezenkívül vagy huszonöt jelentéktelen. Ma már tulajdonképpen minden előkelőbb bútorkereskedés művészeti szalón módjára van berendezve. Többé itt sem rakják egymásra a bútordarabokat, hanem vászonfalak segítségével szép szobákat mutatnak be. A közönség megértette a kereskedők célját és tömegesen jár el ezekre a kiállításokra – tanulni. Az igaz, hogy öröm belépni ezekbe a helyiségekbe. Annyi kényelem, annyi nemes izlés párosul a tulajdonosok ritka előzékenységével, hogy nemcsak e sorok írója, de még igen sokan örömmel töltik el szabadidejüket e műkereskedésnek háromhetenként váltakozó könyvtárhelyiségében is, a melyben néhány száz kötet népszerű művészeti szakmunkán kívül a világ összes valamire való művészeti folyóiratját megtalálják.

A ki pedig bútort akar vásárolni, a lakását akarja berendezni, az ugyancsak elmegy ezekre a kiállításokra és jól megnézi magának az *egy* márka belépődíj fejében az összes berendezéseket, a halomszámra heverő fotografiákat, a pontos költségvetéseket, a melyeket az irodában ugyancsak előzékenyen tesznek elébe. A nagyközönség, ha nem is igen vásárol a művészeti szalónokból, legalább megtanulja, hogy mi szép, mi divatos és e szerint válogat a bútorkereskedőnél.

A nagy műkereskedések kulturális hatása, mint ezekből önként következik, igen nagy és fontos. Mert hiszen három márka évi bérletet szívesen fizet mindenki és ezért tizen-nyolc-husz különböző lakásberendezést és egyöntetű, leggyakrabban csoportos műtárlatot lát, olvasgatja a folyóiratokat és ha egyebet nem, kellemetlen időjárás alkalmával szórakozást talál a kiállításokban. A magánszalónok most a legmagasabb tizezerek, a gazdag kereskedőknek és polgárebereknek egyformán találkozó helyei. Nem fog sok idő eltelni és a mi eddig divat, szeszély volt, ezután nélkülözhetetlen szükségletté fog válni. Az évi nagy műtárlatokat, a melyeket hivatalos aparátussal rendeznek, bizony a közönség legnagyobb része csak azért látogatja, mert divat. Megérteni amúgy sem tudják a festmények és szobrok magasztos szépségét. Az iparművészeti múzeumot, mint olyat, pedig ugyancsak kevesen nézegetik, látogatják, mert hiszen csak az iparművészeti tervezőt vagy a műtörténetet érdeklik a XV. századbeli ajtókilincsek és a XIV. Lajos korabeli porcelláncsészék. De ha a képzőművészetet és iparművészetet egy rendes viszonyainknak, életmódunknak megfelelő helyiségben szépen együtt találhatjuk, akkor oda szívesen elmegyünk.

E cikknek a célja világos. Kedvet akarunk csinálni műkereskedőknek, bútorgyárosoknak, vagy talán más vállalkozó szellemű uraknak, hogy a berlini és általában a nyugat-európai műkereskedések és magánkiállítások módjára, Budapesten is létesítsenek művészeti szalónokat. E sorok írója meg van győződve arról, hogy Budapesten egy célszerűen berendezett művészeti szalón nagyon rövid idő alatt virágzásnak indulna. Persze nagy műértelem, finom ízlés és mindenekeelőtt kellő tőkére van szükség. De hiszen Budapesten ez a három eszköz, ha nem is egy személyben, de megtalálható.

Sólyom Gyula.

Horti P. rajza.